

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a șasea)
5 iunie 1997*

VT4 Ltd
împotriva
Vlaamse Gemeenschap

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare,
formulată de Raad van State van België)

„Libera circulație a serviciilor – Activități de difuzare a programelor de televiziune –
Stabilire – Fraudă la legislația națională”

Cauza C-56/96

În cauza C-56/96

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE de către Raad van State van België, de pronunțare, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

VT4 Ltd

și

Vlaamse Gemeenschap,

în prezența

Intercommunale Maatschappij voor Gas en Elektriciteit van het Westen (Gaselwest) și alții,

Vlaamse Uitgeversmaatschappij NV (VUM),

Integan Intercommunale CV și alții,

Vlaamse Televisie Maatschappij NV (VTM),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea Directivei 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 298, p. 23, ediție specială în limba română 215, 06/vol.1),

CURTEA (Camera a șasea),

compusă din domnii G. F. Mancini, președinte de cameră, J. L. Murray, C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn (raportor) și H. Ragnemalm, judecători,

avocat general: domnul C. O. Lenz,
grefier: domnul H. von Holstein, grefier adjunct,

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

— pentru VT4 Ltd, de către D. Vandermeersch, avocat în baroul din Bruxelles,

– pentru Vlaamse Gemeenschap, de către E. Brewaeys și J. Stuyck, avocați în baroul din Bruxelles,

– pentru Vlaamse Televisie Maatschappij NV (VTM), de către L. Neels, avocat în baroul din Anvers, și de către F. Herbert, avocat în baroul din Bruxelles,

– pentru guvernul german, de către domnul E. Röder, Ministerialrat în Ministerul Federal al Economiei, și de către doamna Sabine Maaß, Regierungsrätin în același minister, în calitate de agenți,

– pentru guvernul francez, de către doamna C. de Salins, director adjunct la Direcția Juridică a Ministerului Afacerilor Externe, și de către domnul P. Martinet, secretar al Afacerilor Externe la aceeași direcție, în calitate de agenți,

– pentru Comisia Comunităților Europene, de către domnul B. J. Drijber, membru al Serviciului juridic, în calitate de agent,

având în vedere raportul de ședință,

după ascultarea observațiilor orale ale VT4 Ltd, reprezentată de D. Vandermeersch, ale Vlaamse Gemeenschap, reprezentată de E. Brewaeys și J. Stuyck, ale Vlaamse Televisie Maatschappij NV (VTM), reprezentată de F. Herbert, și ale Comisiei, reprezentată de domnul B. J. Drijber, în ședința din 12 decembrie 1996,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 6 februarie 1997,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Hotărârea din 14 februarie 1996, primită la Curte la 26 februarie 1996, Raad van State van België a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CE, o întrebare preliminară privind interpretarea articolului 2 din Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune (JO L 298, p. 23, ediție specială în limba română 215, 06/vol.1, denumită în continuare „directiva”).

2 Această întrebare a fost adresată în cadrul unei acțiuni în anulare, introdusă de VT4 Ltd (denumită în continuare „VT4”) împotriva Decretului din 16 ianuarie 1995 emis de ministrul flamand pentru cultură și afaceri bruxelleze (denumit în continuare „decretul”) prin care a fost refuzat accesul programului de televiziune al VT4 la rețeaua de televiziune prin cablu.

3 Articolul 2 din directivă, care figurează în capitolul II intitulat „Prevederi generale”, stabilește:

„(1) Fiecare stat membru adoptă măsurile necesare pentru ca toate emisiunile de televiziune transmise:

– de către stațiile de emisie aflate sub jurisdicția sa

sau

— ...

să respecte legislația în vigoare pe teritoriul său, aplicabilă emisiunilor adresate publicului.

(2) Statele membre garantează libertatea de recepție și nu restricționează retransmisia pe teritoriul lor a emisiunilor de televiziune din alte state membre pentru motivele conținute în domeniile coordonate de prezenta directivă. ...”

4 Din dosarul acțiunii principale reiese că, în comunitatea flamandă, în temeiul a două decrete ale executivului flamand din 28 ianuarie 1987 privind, în special, autorizarea posturilor de televiziune private (*Belgisch Staatsblad* din 19 martie 1987) și din 12 iunie 1991 de reglementare a publicității și sponsorizării la radiodifuziune și televiziune (*Belgisch Staatsblad* din 14 august 1991, denumite în continuare „decretele executivului flamand”), Vlaamse Televisie Maatschappij NV (denumită în continuare „VTM”) dețin atât monopolul televiziunii comerciale, cât și monopolul publicității televizate.

5 Conform articolului 10 alineatul (1) nr. 2 din Decretul executivului flamand din 4 mai 1994 privind rețelele de radio și televiziune prin cablu și autorizația necesară pentru instalarea și exploatarea acestor rețele și privind promovarea difuzării și producerii programelor de televiziune (*Belgisch Staatsblad* din 4 iunie 1994, denumit în continuare „decretul privind cablul”) operatorii de cablu trebuie să transmită simultan și integral programele VTM, singura societate privată autorizată de executivul flamand.

6 Articolul 10 alineatul (2) din decretul privind cablul prevede:

„Fără a aduce atingere dispozițiilor alineatului (1), operatorul de cablu poate să retransmită următoarele programe în rețeaua sa de radio sau televiziune prin cablu:

...

4 Programele de radio și televiziune ale radiodifuzorilor autorizați de guvernul unui stat membru al Uniunii Europene, altul decât Belgia, cu condiția ca radiodifuzorul în cauză să facă obiectul, în statul membru respectiv, unui control exercitat asupra radiodifuzorilor care se adresează publicului din acest stat membru și ca acest control să includă respectarea dreptului european, în special în ceea ce privește dreptul de autor și drepturile conexe și angajamentele internaționale ale Uniunii Europene, și cu condiția ca organismul de radiodifuziune în cauză și programele pe care acesta le difuzează să nu aducă atingere ordinii publice, bunelor moravuri și siguranței publice în Comunitatea flamandă.

... ”

7 VT4, cu sediul în Londra, este o societate de naționalitate engleză, a cărei activitate principală este transmiterea programelor de radio sau de televiziune. Societatea de drept luxemburghez Scandinavian Broadcasting Systems SA (SBS) este unicul acționar al VT4. Autoritățile britanice au acordat acestei societăți o „non-domestic satellite licence”.

8 Programele VT4 sunt destinate publicului flamand. Acestea sunt fie înregistrate, fie subtitrate în olandeză. Semnalul de televiziune este transmis către satelit de pe teritoriul Regatului Unit. În Nossegem (care este o localitate flamandă în Belgia), VT4 are ceea ce aceasta numește o „filială”, care menține legătura cu realizatorii de publicitate și societățile de producție. De asemenea, în această localitate sunt centralizate informațiile destinate jurnalelor televizate.

9 Prin decretul în cauză, ministrul flamand pentru cultură și afaceri bruxelleze a refuzat accesul programului de televiziune al VT4 la rețeaua de televiziune prin cablu. Această decizie se bazează, în principal, pe două argumente. În primul rând, VT4 nu intră sub incidența domeniului de aplicare a articolului 10 alineatul (1) nr. 2 din decretul privind cablul, având în vedere că aceasta nu este autorizată în calitate de post de televiziune privat care se adresează întregii Comunități flamande. De fapt, VTM este singurul post autorizat. Apoi, VT4 nu poate să fie considerat ca fiind un post de televiziune autorizat de alt stat membru, având în vedere că este vorba, de fapt, despre un organism flamand stabilit în alt stat membru cu scopul de a se sustrage de la aplicarea legislației Comunității flamande. Chiar dacă VT4 ar fi un emițător britanic, acest lucru nu ar fi suficient pentru a îndeplini condițiile enunțate la articolul 10 alineatul (2) nr. 4 din decretul privind cablul și, în special, condiția referitoare la faptul că trebuie să fie exercitat un control efectiv în ceea ce privește respectarea dreptului comunitar.

10 La 24 ianuarie 1995, Raad van State van België a suspendat decretul la cererea VT4. Acesta a considerat că motivul de anulare, întemeiat pe încălcarea articolului 2 alineatul (2) din directivă, era suficient de serios și că era îndeplinită condiția privind un prejudiciu grav. Prin urmare, VT4 a putut, începând cu 1 februarie 1995, să distribuie programul său în rețeaua de televiziune prin cablu din Flandra și la Bruxelles. Prin Hotărârea din 2 martie 1995, Raad van State van België a confirmat suspendarea pe care o ordonase anterior, astfel încât programul VT4 putea să continue să fie difuzat în rețea având în vedere că Raad van State van België nu pronunțase o hotărâre în acțiunea principală.

11 În cursul dezbaterilor în fața instanței de trimitere, s-a făcut referire la propunerea adoptată de Comisie la 22 martie 1995 în vederea modificării directivei (JO C 185, p. 4) și pe care aceasta a prezentat-o Consiliului și Parlamentului European la 31 mai 1995, în același timp cu raportul privind aplicarea directivei [COM(95)86 final-95/0074 (COD)]. S-a ridicat problema stabilirii în ce măsură aceste texte, precum și rezultatele provizorii ale negocierilor care au avut loc în cadrul Consiliului, puteau să influențeze aprecierea legalității decretului.

12 În aceste condiții, instanța de trimitere a decis ca, înainte de a se pronunța cu privire la fond, să suspende judecata și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„În scopul interpretării dispoziției de la articolul 2 din Directiva 89/552/CEE a Consiliului, din 3 octombrie 1989, care privește domeniul de aplicare *ratione personae* a respectivei directive, se poate ține seama, la data deciziei atacate, de raportul și propunerea Comisiei din 31 mai 1995, citate anterior, și de textul citat mai sus, adoptat provizoriu de Consiliul de Miniștri la 20 noiembrie 1995? În cazul unui răspuns afirmativ, care este sensul care acoperă parțial aceste trei texte diferite, care se impune în scopul acestei interpretări?”

13 Din dosarul acțiunii principale reiese că, prin această întrebare, adresată înainte de pronunțarea Hotărârii din 10 septembrie 1996, Comisia/Regatul Unit (C-222/94, Rec. p. I-4025), instanța de trimitere dorește să afle, în esență, criteriile pentru stabilirea radiodifuzoarelor de televiziune care se află sub jurisdicția unui stat membru, în sensul articolului 2 alineatul (1) din directivă.

14 Este necesar să se sublinieze că, în hotărârea Comisia/Regatul Unit, citată anterior, Curtea a examinat interpretarea noțiunii de „competență” din expresia „radiodifuzoare de televiziune care se află sub jurisdicția [unui stat membru]” de la articolul 2 alineatul (1) prima liniuță din directivă.

15 Astfel cum a constatat Curtea la punctul 26 din hotărârea Comisia/Regatul Unit, citată anterior, directiva nu presupune definirea expresă a termenilor „radiodifuzoare de televiziune care se află sub jurisdicția sa”.

16 După analizarea textului de la articolul 2 alineatul (1) din directivă, Curtea a dedus, la punctul 40, că noțiunea de competență a unui stat membru, utilizată la prima liniuță din această dispoziție, trebuie să fie înțeleasă ca incluzând, în mod necesar, o competență *ratione personae* în privința radiodifuzoarelor de televiziune.

17 Curtea a adăugat, la punctul 42 din Hotărârea Comisia/Regatul Unit, citată anterior, că o competență *ratione personae* a unui stat membru față de un radiodifuzor de televiziune nu poate să fie întemeiată decât pe legătura sa cu ordinea juridică a statului în cauză, ceea ce acoperă, în esență, noțiunea de stabilire în sensul articolului 59 primul paragraf din Tratatul CE, a cărui formulare presupune faptul că prestatorul și destinatarul unui serviciu sunt „stabiliți” în două state membre diferite.

18 Prin urmare, rezultă că articolul 2 alineatul (1) din directivă trebuie să fie interpretat în sensul că un radiodifuzor de televiziune se află sub jurisdicția statului membru în care acesta este stabilit.

19 În cazul în care un radiodifuzor de televiziune are mai multe sedii, statul membru competent este cel în care organismul respectiv are centrul de desfășurare a activităților sale. Prin urmare, instanța de trimitere este cea care stabilește, în conformitate cu acest criteriu, care este statul membru competent să controleze activitățile VT4, ținând seama, în special, de locul în care sunt adoptate deciziile privind politica de programare și montajul final al programelor care trebuie difuzate (a se vedea Hotărârea Comisia/Regatul Unit, citată anterior, punctul 58).

20 Conform Vlaamse Gemeenschap, pentru ca dispozițiile referitoare la libertatea de a presta servicii să se aplice, nu este suficient ca prestatorul de servicii să fie stabilit în alt stat membru, ci este necesar, de asemenea, astfel cum rezultă din Hotărârea din 30 noiembrie 1995, Gebhard (C-55/94, Rec. p. I-4165), ca acest prestator să nu fie stabilit și în statul membru gazdă.

21 Acest argument nu ține seama de faptul că activitatea unui radiodifuzor de televiziune, care constă în furnizarea permanentă a unor servicii din statul membru în care acesta este stabilit în sensul articolului 2 alineatul (1) din directivă, nu implică, în sine, desfășurarea, pe teritoriul statului membru gazdă, a unei activități al cărei caracter, temporar sau nu, trebuie să fie stabilit, precum în cazul hotărârii Comisia/Regatul Unit, citată anterior.

22 Este necesar să se sublinieze, de asemenea, că simplul fapt că toate emisiunile și toate mesajele publicitare sunt destinate exclusiv publicului flamand nu permite, astfel cum susține VTM, să se demonstreze că VT4 nu poate să fie considerat ca fiind stabilit în Regatul Unit. Într-adevăr, tratatul nu îi interzice unei întreprinderi să își exercite libertatea de a presta servicii în cazul în care aceasta nu oferă servicii în statul membru în care este stabilită.

23 Prin urmare, rezultă din cele de mai sus, că articolul 2 alineatul (1) din directivă trebuie să fie interpretat în sensul că un radiodifuzor de televiziune se află sub jurisdicția statului membru în care acesta este stabilit. În cazul în care un radiodifuzor de televiziune este stabilit în mai multe state membre, statul membru sub a cărui jurisdicție se află este cel pe teritoriul căruia radiodifuzorul de televiziune are centrul de desfășurare a activităților sale, în special locul în care sunt adoptate deciziile privind politica de programare și montajul final al programelor care trebuie difuzate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

24 Cheltuielile efectuate de către guvernele german și francez, precum și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA (Camera a șasea),

pronunțându-se cu privire la întrebarea adresată de Raad van State van België, prin Hotărârea din 14 februarie 1996, declară:

Articolul 2 alineatul (1) din Directiva 89/552/CEE a Consiliului din 3 octombrie 1989 privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale statelor membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune trebuie să fie interpretat în sensul că un radiodifuzor de televiziune se află sub jurisdicția statului membru în care acesta este stabilit. În cazul în care un radiodifuzor de televiziune este stabilit în mai multe state membre, statul membru sub a cărui jurisdicție se află este cel pe teritoriul căruia radiodifuzorul de televiziune are centrul de desfășurare a activităților sale, în special locul în care sunt adoptate deciziile privind politica de programare și montajul final al programelor care trebuie difuzate.

Mancini

Murray

Kakouris

Kapteyn

Ragnemalm

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 5 iunie 1997.

Grefier
R. Grass

Președintele Camerei a șasea
G. F. Mancini